

Danube GeoTour

AJÁNLÁSOK A BAKONY–BALATON UNESCO GLOBÁLIS GEOPARK TERÜLETÉN ALKALMAZANDÓ SZABÁLYOKRA, A HELYI LAKOSOK, A LÁTOGATÓK ÉS A BERUHÁZÓK SZÁMÁRA, A GEODIVERZITÁS FENNTARTHATÓ HASZNÁLATA TERÉN

**AZ AJÁNLÁSOK HAZAI VISZONYOKRA TÖRTÉNŐ ADAPTÁLÁSÁT A BALATON-FELVIDÉKI
NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG MEGBÍZÁSÁBÓL CZIBULA GYÖRGY GEOTÚRA-VEZETŐ
VÉGEZTE EL.**



Tartalomjegyzék:

Ajánlások a Bakony–Balaton UNESCO Globális Geopark területén alkalmazandó szabályokra, a helyi lakosok, a látogatók és a beruházók számára, a geodiverzitás fenntartható használata terén	1
1 Helyi lakosok.....	4
1.1 Általános	4
1.2 Barlangok, ősmaradványok, ásványok.....	4
1.2.1 Barlangok:.....	4
1.2.2 Ásványok és ősmaradványok:	5
1.3 Túrázás, sziklamászás.....	5
1.3.1 Túrázás, gyaloglás, futás:.....	5
1.3.2 Sziklamászás:	5
1.4 Piknikezés és kempingezés	5
1.4.1 Tűzgyújtás:.....	5
1.5 Vadgyümölcs, gyógynövény, gomba gyűjtése	6
1.6 Vizi tevékenységek.....	6
1.6.1 Motorcsónakok:.....	6
1.6.2 Horgászat:.....	6
1.7 Járművel történő közlekedés.....	7
1.7.1 Gépjárművek:	7
1.7.2 Hegyikerékpározás, downhill:	7
1.8 Téli sportok	7
2 Látogatók.....	8
2.1 Általános	8
2.2 Barlangok, ásványok és ősmaradványok	8
2.2.1 Barlanglátogatások:	8
2.2.2 Ásványok és ősmaradványok-fossziliák (ÁF):	9
2.3 Túrázás, sziklamászás.....	10
2.3.1 Túrázás, gyaloglás, futás.....	10
2.3.2 Sziklamászás:	10
2.4 Piknikezés és kempingezés	10
2.4.1 Tűzrakás:.....	11
2.4.2 Hulladék és szennyvíz:.....	11
2.5 Vadgyümölcs, gyógynövény és gomba gyűjtése	11
2.6 Vizi tevékenységek.....	11
2.6.1 Motorcsónakok:.....	12
2.6.2 Horgászat:.....	12
2.7 Járművel történő közlekedés.....	12
2.7.1 Gépjárművek:	12
2.7.2 Hegyikerékpározás, downhill:	12
2.8 Téli sportok	13



3	Beruházók.....	13
3.1	Általános	13
3.2	Barlangok, ásványok és ősmaradványok.....	14
3.2.1	Barlangok:.....	14
3.2.2	Ásványok és ősmaradványok-fossziliák (ÁF):.....	14
3.3	Túrázás, sziklamászás	14
3.4	Piknikezés és kempingezés	15
3.4.1	Tűzgyújtás:.....	15
3.5	Vadgyümölcs, gyógynövény és gomba gyűjtése	16
3.6	Kutatás és oktatás, rendezvények	16
3.7	Vízi tevékenységek.....	16
3.7.1	Motorcsónakok:	16
3.7.2	Horgászat:.....	17
3.8	Jáművek és lovak	17
3.8.1	Gépjárművek:	17
3.8.2	Lovaglás:	17
3.8.3	Hegyikerékpározás, downhillezés:	17
3.9	Téli sportok.....	17



1 Helyi lakosok

1.1 Általános

- A geopark területén lévő védett természeti területeken, tilos letérni a kijelölt ösvényről/útvonalról. Ennek részletes szabályait a geopark meghatározza.
- A geopark területén a vadászat, a horgászat és a különböző állatok begyűjtése csak a vonatkozó ágazati jogszabályok szerint történhet.
- Tilos a talajok, az élővizek és a levegő közvetlen szennyezése, valamint tilos a szemét és egyéb hulladék (ide értve: zöldhulladék) hátrahagyása, ellenőrizetlen kihelyezése, ill. a környezetben bármilyen maradandó változás okozása.
- Tilos az élővilág szükségtelen zavarása (nem lakóingatlanok esetében a túl gyakori fűnyírás, motoros kaszálás, stb.).
- Kutyát csak pórázon szabad vezetni (egyébként hagyjuk otthon).
- Kiemelt figyelemmel kell lenni a helyi szokásokra, kulturális értékekre, a természeti környezetre. Tisztelegünk ezen értékeket a geopark lakójaként.
- A védett természeti területeket érintő beavatkozások csak az illetékes természetvédelmi hatóság engedélyével/hozzájárásával/(szak)hatósági határozatával végezhetők (infrastrukturális beruházások/felújítások, vagy bármilyen intézkedés, amely kihatással lehet az érzékeny természeti területekre, fajokra vagy élőhelyekre, stb.).
- A geoörökség jellegének bármilyen megváltoztatása csak az illetékes természetvédelmi hatóság engedélyével/hozzájárásával/(szak)hatósági határozatával végezhető.
- A geopark személyzetének, valamint a természetvédelmi őrszolgálat utasításait be kell tartani.
- A geopark területén tervezett tevékenységeknél lehetőleg kerüljük azokat az időszakokat és útvonalakat, amelyek különösen kritikusak egyes veszélyeztetett fajok túlélése szempontjából (a geopark információval szolgál ezt illetően).
- Az invazív fajok meghonosodása miatt a geopark területén a parkosítások, kerti ültetések során törekedni kell az őshonos, tájba illő fajok alkalmazására, a szaporítóanyagot ellenőrzött helyről szerezzük be.
- Törekedni kell a már megtelepedett invazív fajok ellenőrzésére/irtására.

1.2 Barlangok, ősmaradványok, ásványok

1.2.1 Barlangok:

- A barlangok állami tulajdont képeznek, forgalomképtelenek.
- Tilos a barlangok szennyezése (szemét, emberi ürülék, stb.)
- A barlang és a barlang bejáratának szennyezése tilos.
- Tilos a barlangokba elszivárgó/befolyó víz szennyezése
- Tilos a barlangi képződmények, barlangi állatok, ősmaradványok, stb. károsítása, zavarása, elpusztítása, gyűjtése*, kereskedelmi forgalomba bocsátása. (*kivéve a természetvédelmi engedély alapján végzett kutatást)



1.2.2 Ásványok és ősmaradványok:

- A helyi lakosok támogassák a természeti és a kulturális örökség védelmét, méltányolását.
- A helyi lakosok önkéntes örökként, lehetőség szerint vegyenek részt a geoörökség védelmében: informálják a látogatókat a viselkedési szabályokról és szükség esetén figyelmeztessék a szabálysértésekről (ásványok vagy ősmaradványok gyűjtése, károsítása).
- Az ásványokkal és az ősmaradványokkal kapcsolatos bármilyen illegális tevékenységet, jogsértést vagy szabálytalanságot jelentsük a hivatalos szerveknek.
- A geopark területén nem támogatott az ásványok és az ősmaradványok elpusztítása, károsítása, gyűjtése és a velük való kereskedelem.
- A ritka, kivételes vagy tudományos szempontból értékes ÁF-ek megtalálásáról értesíteni kell az illetékes hatóságot (geopark megadja az ilyen ÁF-ek listáját).

1.3 Túrázás, sziklamászás

1.3.1 Túrázás, gyaloglás, futás:

- A túraútvonalakon gyalogosan és futva lehet közlekedni, tilos a talaj, a növényzet és az állatvilág károsítása.
- Az útvonalakat csak saját felelősségre lehet használni (ugyanakkor a fenntartó felelős az útvonalak és az infrastruktúra karbantartásáért).
- A kisebb károkozás okán, ajánlott a vezetett túrákon való részvétel (a geopark erről információt ad).
- Az útvonalakon csak a már kitaposott ösvényt vegyük igénybe, középen járva, sár vagy sziklák miatt ne térjük le fel nem tört területre ("Ne hagyjunk nyomot" filzófia).
- Ne vágjuk le a kanyarokat az útvonalakon.
- A kutyákat pórázon kell vezetni.
- Csak a szükséges mértékben zajongjunk és kerüljük a felesleges fényeket.

1.3.2 Sziklamászás:

- Csak a regisztrált mászóútvonalakat használjuk (a geopark térképet ad át erről)
- Legyünk figyelemmel a tilalmi időszakokra és területekre (a geopark információt ad erről)
- Tartsuk be a különböző sziklamászó technikákra és felszerelésekre vonatkozó korlátozásokat, pl. a geoörökséget károsító "dry-tooling" technika nem alkalmazható
- A standok nem zavarhatják az állatvilágot (pl. nem gabalyodhatnak bele az állatok a kötelekbe).
- Az érzékeny és zsúfolt utakon tartsuk be a vonatkozó napi limitet (a limit tekintetében a geopark ad információt)
- Sziklát mászni csak saját felelősségre lehet.

1.4 Piknikezés és kempingezés

- Sátorozni csak az arra kijelölt helyeken lehet
- Tilos a sátrak körbeárkolása

1.4.1 Tűzgyújtás:

- Tűzet rakni csak az arra kijelölt, épített tűzrakóhelyeken lehet.
- Tartsuk be a helyi és az országos, tűzgyújtási tilalmakat
- Szélben ne rakjunk tüzet
- A tűzifa gyűjtésével ne károsítsuk az élő növényzetet (kéreghántás, ágak letörése).



Danube GeoTour

- Csak a földön lévő, vékonyabb ágakat szabad tűzifaként összegyűjteni, amelyek kézzel eltörhetőek.
- Tilos a hulladék égetése
- Az érzékeny területeken tilos a tűzrakás (a geopark megadja ezeket), ill. tilos a folyópartokon, tópartokon.
- Ne rakjunk feleslegesen nagy tüzet és a fát teljesen égessük el. Mielőtt távoznunk, öntsük le a hamut vízzel és oszlassuk el a tűzrakóhelyen.
- Ha nem szükséges, ne rakjunk tüzet, használjunk más alternatívát (lámpák, főzőszettek, stb.)

1.5 Vadgyümölcs, gyógynövény, gomba gyűjtése

- Gyógynövény, vadgyümölcs és gomba (ide értve a föld alatti gombákat is) kereskedelmi céllal történő gyűjtése (2 kg/fő/nap felett) csak az illetékes hatóság(ok) engedélyének birtokában és a terület tulajdonosának hozzájárulásával lehetséges a geopark területén (a projekt partnerek megadják az illetékes hatóságok listáját).
- Gyógynövény, vadgyümölcs és gomba (ide értve a föld alatti gombákat is) saját célú gyűjtése magántulajdonban lévő erdő esetében csak a tulajdonos hozzájárulásával lehetséges (a projekt partnerek tájékoztatást adnak efelől). Állami tulajdonú erdőkben az egyéni szükséglet erejéig (max. 2 kg/fő/nap) erdőgazdálkodói hozzájárulás nélkül lehet gyűjteni.
- A geopark védett természeti területein engedélyköteles a gyűjtés (a projekt partnerek térképen ábrázolják ezt).
- Gyűjtés közben tilos a fajok és élőhelyek, ill. általában a természeti környezet károsítása.
- Tilos a védett fajok gyűjtése (a geopark összeállítja a listát).
-

1.6 Vizi tevékenységek

- Tilos a vizek szennyezése vagy a vizek, mint élőhely károsítása, megváltoztatása.
- Kerüljük azokat a tevékenységeket, melyek zavarják az élővilágot vagy más látogatókat.
- Tartsuk be a megközelíthetőségi/területi/időbeni korlátozásokat (a geopark megadja a vonatkozó adatokat: térkép, tulajdonviszonyok, értékes természeti környezet, védett területek)
- Vegyük figyelembe a kikötők és a vizi járművek vízreszálló helyeinek védőzónáját
- Csónakok csak olyan területeken használhatók, ahol nem zavarják a veszélyeztetett fajokat

1.6.1 Motorcsónakok:

- Csak az adott víztestre engedélyezett motorcsónakok használhatók, betartva a vizi közlekedés szabályait (pl. éjszakai közlekedés, rossz látási viszonyok, kikötés, jogosítványok vagy vizsgák megléte, stb.)
- Tilos a jet ski használata

1.6.2 Horgászat:

- Horgászni csak az arra kijelölt vízeken, érvényes horgászjegy birtokában, a vonatkozó összes szabály betartása mellett lehetséges.
- Halat vagy annak részét csak abba a vízben szabad visszabocsátani, amelyben fogva let.
- A horgászterületet tisztán hagyjuk hátra, a halak maradványait megfelelően kezeljük.



1.7 Járművel történő közlekedés

1.7.1 Gépjárművek:

- Védett természeti területen, ill. erdőterületen a közforgalom számára fenntartott utak kivételével csak az illetékes hatóság engedélyével lehet gépjárművel közlekedni.
- A helyi utakon érvényes közlekedési szabályokat be kell tartani
- Off-road csak a terület tulajdonosának engedélyével történhet.
- Gépjárművel közlekedni csak az arra kijelölt és kiépített utakon lehet.
- Szervezett esemény idején a szervező utasításait be kell tartani
- A helyi lakosok önkéntes "örökként" részt vehetnek a gépjárműforgalom ellenőrzésében.

1.7.2 Hegyikerékpározás, downhill:

- Kerékpározni csak az arra kijelölt úton lehet, downhillezni pedig csak az arra kijelölt pályán.
- Az érzékeny természeti területeken tartsuk be az esetleges korlátozásokat (időbeli és térbeli, a geopark megadja).
- Ne keresszünk élővizet kerékpárral, szálljunk le.
- Tervezzük meg útvonalunkat indulás előtt, figyelembe véve a kijelölt utakat, korlátozásokat.
- Szervezett kerékpáros rendezvényen tartsuk be a szervezők utasításait.
- Tilos új nyomvonalak kialakítása, a természetes akadályok (pl. sziklák, tuskók) mozgatása, ne térjünk le a kijelölt útról.
- Kerüljük a farolást.
- Ésszel kerékpározunk, felmérve a szükséges fékerőt és sebességet, így elkerülhetők a felesleges károkozások.
- A legkisebb károkozást szem előtt tartva, az úton közepén haladjunk, ne kerüljük ki a saras részeket "szűz" terepen, hajtsunk át a sáron lassan. Csökkentsük az eróziót, a károkozást!
- Óvatosan és megfelelő sebességgel haladjunk, főként lefelé.
- Kerékpározás után tisztítsuk le a kerékpárt és a ruházatunkat, hogy ne váljunk idegen fajok terjesztőjévé.
- Ha a kijelölt út több funkciós (pl. gyalogosok, lovasok, kerékpárosok egyidejű jelenléte előfordul), lassítsunk, adjuk tudtára a másoknak, hogy közeledünk, óvatosan kerüljük ki, akár szálljunk is le.
- Szándékosan ne zavarjuk a természeti környezetet.
- Magánterületen csak engedéllyel közlekedjünk.
- Törekedjünk a "Ne hagyjunk nyomot" filozófiára (ne okozunk szennyezést, hagyjuk ott, amit találunk, ne hurcoljunk be idegen fajokat, tartsuk tiszteletben a természetet)
- Kis csoportban közlekedjünk (max. 5 fő) a kisebb zavarás miatt

1.8 Téli sportok

- Sielni és sífutni csak az arra kijelölt helyken és útvonalakon szabad (geopark megadja)
- A sítérek és sífutó utak kijelölésénél figyelembe kell venni a természetvédelmi érdekeket (rezervátumok, védett területek, kíméleti területek).



2.1 Általános

- Ne változtassuk meg a természeti környezetet, hagyjunk mindent a helyén, és úgy figyeljük meg (kövek, sziklák, növények, állatok, stb.).
- Tilos az élővilág szükségtelen zavarása (zajongás, az élő szervezetek közvetlen bolygatása kergetéssel, megérintéssel, stb.).
- A geoparkok szabadon látogathatók és bejárhatók mindaddig, amíg az nem sérti a (magán)tulajdonhoz fűződő jogokat (amennyiben szükséges, a projekt partner térképen jelöli meg a szabadon bejárható területeket).
- A geopark területén lévő védett természeti területeken, tilos letérni a kijelölt ösvényről/útvonalról.
- A geopark területén a vadászat, a horgászat és a különböző állatok begyűjtése csak a vonatkozó ágazati jogszabályok szerint történhet.
- Tilos a talajok, az élővizek és a levegő közvetlen szennyezése, valamint tilos a szemét és egyéb hulladék hátrahagyása, ill. a környezetben maradandó változást okozni ("Ne hagyjunk nyomot" filizófia).
- A geopark területén tervezett tevékenységeknél lehetőleg kerüljük azokat az időszakokat és útvonalakat, amelyek különösen kritikusak egyes veszélyeztetett fajok túlélése szempontjából (a geopark információval szolgál ezt illetően).
- A kutyát vezessük pórázon, vagy hagyjuk otthon. (Ezzel megelőzzük a többi látogatóval való esetleges konfliktushelyzetet, nem zavarjuk a természeti környezetet, stb.).
- Helyi termékeket és szolgáltatásokat vásároljunk.
- A geopark személyzetének, valamint a természetvédelmi őrszolgálat utasításait be kell tartani.
- Figyeljük a vadvilágot kellő távolságból (pl. távcsővel), a vadállatok etetése tilos.
- A legtöbb nagytestű állat napnyugtakor és hajnalban aktív. Lehetőleg nappal túrázzunk.
- A madárfészkek fotózásához és a rezervátumokban történő fotózáshoz külön természetvédelmi engedély kell.
- Az invazív fajok meghonosodása miatt tilos a geopark területén bármilyen állatfaj szabadon engedése/kieresztése, illetve növényfaj kihelyezése, ide értve a zöldhulladékot, élelmiszerhulladékot, stb.
- Tartsuk tiszteltben a geoparkban engedélyezett tevékenységeket (a tiltott tevékenységekhez kapcsolódó bírságokról a projekt partner ad tájékoztatást)

2.2 Barlangok, ásványok és ősmaradványok

2.2.1 Barlanglátogatások:

- A barlangok csak a barlangi képződmények és az ott előforduló élőlények veszélyeztetése nélkül látogathatók:
 - o Tilos a barlangi képződmények károsítása, megérintése.
 - o Tilos bármit kivinni a barlangból (kivéve, amit bevittünk)
 - o Nyílt láng használata tilos a barlangokban (kivéve a karbid lámpákat, de egyes barlangokban vagy barlangszakaszokban ez is tiltott)
 - o Tilos a dohányzás, a tűzrakás.



- Tilos a barlangi élőlények zavarása, megfogása. (Ne zavarjuk a denevérek szaporodó helyeit és telelő helyeit. Ne tartózkodjunk sokáig a telelőhelyeken, ott ne zajongjunk, és ne irányítsuk közvetlenül rájuk a fényt.)
- Ne érintsük meg a barlang falát és a barlangi képződményeket
- Tilos a barlangok szennyezése (szemét, emberi ürülék, stb.)
- A barlang és a barlang bejáratának szennyezése tilos
- Tilos a barlangokba elszivárgó/befolyó víz szennyezése
- A nem kiépített barlangok látogatása csak megfelelő öltözetben/felszereléssel történhet (a geopark szolgáltatják a listát: kesztyűk, speciális bakancsok, sisakok, világítás, stb.)
- A barlangokban végzett tevékenységek külön természetvédelmi engedélyhez kötöttek (ide értve a filmezést, stb.)
- A turisztikailag hasznosított barlangok csak vezetővel látogathatók
- Tartsuk be a barlangi vezetőnk utasításait.

További ajánlások barlangászok, kutatók számára

- *Ne jelöljük meg a bejáratot!*
- *Minimalizáljuk a barlangok bejáratát és környezetüket érő hatásokat! Csak szilárd felszínen mozogjunk, ne tapossuk le a növényzetet. A bejáratától távol (minimum 70 m-re) végezzük el a dolgunkat, és emelkedőn ne a bejárat felett közvetlenül.*
- *A barlangok a törvény erejénél fogva védettek! Tartsuk fenn háborítatlan természeti állapotukat!*
- *Tartsuk be a biztonsági előírásokat! A barlangi mentés szinte minden esetben károsítja a barlangot. (Használjunk megbízható és hatékony felszerelést)*
- *Tartsuk be a csoport létszámára vonatkozó korlátozásokat. (A 4-6 fős csoportok a legmegfelelőbbek, mert balesetnél nem problémás, az e feletti létszám nehezen kezelhető).*
- *Kérjünk engedélyt a barlangba szállás előtt és szerezzünk be minden elérhető információt a barlangról (veszélyek, korlátozások, karbidlámpa használatának kérdése, stb.)*
- *Olyan barlangot válasszunk, amely a képességeinknek megfelelő.*
- *A barlang idegen anyaggal való beszennyezésének elkerülése érdekében a ruhánkat és a felszerelésünket minden alkalommal alaposan mossuk le. Jó állapotú ruhákat használjunk (melyek nem hagynak hátra szövetfoszlányokat). A szintetikus alapanyagú ruházatot részesítsük előnyben, mert nem szolgálnak mikroorganizmusok táptalajául és nem szakadnak olyan könnyen.*
- *Kerüljük a barlangi bivakot (egyes barlangokban ez tiltott is)*
- *Lehetőleg a már kijárt útvonalakat használjuk, lépünk egymás nyomába és járunk egy nyomon.*
- *Minimalizáljuk a kötéltechnika okozta hatásokat: olyan kötéletet használunk, amely minimális hatással van a barlangra, használunk kötélpárnákat, kerüljük a barlang falának karcolásával járó mozgást, stb. Rozsdamentes csavarokat használunk, egyeztetve a tulajdonossal/kezelővel.*
- *Körültekintően, óvatosan fotózzunk: maradjunk a kijárt útvonalakon vagy más szilárd felszínen. Minimalizáljuk a denevérek fotózását, ne fotózzuk őket téli nyugalomban és ne fotózzuk a szaporodó helyeken lévő kolóniákat.*
- *A barlangban jelölésként használt összes eszközt távozáskor vigyük ki magunkkal (jelzőszalagok, fényvisszaverő jelzések, stb.), a kőpiramisokat (steinman-ok) bontsuk le.*

2.2.2 Ásványok és ősmaradványok-fossziliák (ÁF):

- A geopark területén nem támogatott az ásványok és az ősmaradványok elpusztítása, károsítása, gyűjtése és a velük való kereskedelem.
- A ritka, kivételes vagy tudományos szempontból értékes ÁF-ek megtalálásáról értesíteni kell az illetékes hatóságot (geopark megadja az ilyen ÁF-ek listáját).



Danube GeoTour

- Tartsunk be a természetvédelmi őrszolgálat, a túravezető. stb. utasításait és korlátozásait a geoparkban.
- Maradjunk a kijelölt túraútvonalakon, így megőrizhetők az ÁF-ek és a geosite-ok érintetlensége.
- Ne vásároljunk védett ÁF-et.

2.3 Túrázás, sziklamászás

2.3.1 Túrázás, gyaloglás, futás

- A túraútvonalakon gyalogosan és futva lehet közlekedni, tilos a talaj, a növényzet és az állatvilág károsítása.
- Az útvonalakat csak saját felelősségre lehet használni (ugyanakkor a fenntartó felelős az útvonalak és az infrastruktúra karbantartásáért).
- Ajánlott a vezetett túrákon való részvétel (a geopark erről információkat nyújt).
- Az útvonalakon csak a már kitaposott ösvényt vegyük igénybe, középen járva, sár vagy sziklák miatt ne térjünk le fel nem tört területre ("Ne hagyjunk nyomot" filzofia).
- Ne vágjuk le a kanyarokat az útvonalakon.
- A kutyákat pórázon kell vezetni.
- Csak a szükséges mértékben zajongjunk és kerüljük a felesleges fényeket.

2.3.2 Sziklamászás:

- Csak a regisztrált mászóútvonalakat használjuk (a geopark térképet ad át erről)
- Legyünk figyelemmel a tilalmi időszakokra és területekre (a geopark információt ad erről)
- Tartsuk be a különböző sziklamászó technikákra és felszerelésekre vonatkozó korlátozásokat pl. a geoörökséget károsító "dry-tooling"* technika nem alkalmazható.
- A standok nem zavarhatják az állatvilágot (pl. nem gabalyodhatnak bele az állatok a kötelekbe).
- Az érzékeny és zsúfolt utakon tartsuk be a vonatkozó napi limitet (a limit tekintetében a geopark ad információt)
- Sziklát mászni csak saját felelősségre lehet.

2.4 Piknikezés és kempingezés

- Sátorazáskor részesítsük előnyben a kijelölt kempingező helyeket (a geopark megadja ezek listáját)
- Az érzékeny természeti területeken tilos a sátorazás (a geopark térképen megadja ezek helyét)
- Erdőterületen sátorozni csak az erdő tulajdonosának hozzájárulásával lehet.
- Ne verjünk szöveget a fádba, ne csúfítsuk el őket baltával vagy fűrészszel, ne hagyjunk ott rájuk kötözött kötelet.
- Tilos a sátrat körbeárkolni
- Ne gyűjtsünk növényeket vagy mohát fekhelyünk kipárnázására.
- Ha sziklával pányvázunk ki a sátrat, távozáskor helyezük vissza őket.
- Használjunk egy jó sátrat, és ne a természetben fellelhető anyagokból próbáljunk magunknak bivatort készíteni.
- Ne vagjunk le ágakat fekhely, ülőhely, stb. gyanánt.
- Ha mosásra vagy mosogatásra kerül a sor, lehetőleg ne használjunk mosó- és mosogatószert. Az alapos öblítés (mosogatásnál meleg vízzel) megteszi, távol a forrásoktól.



- Ne hagyjunk őrizetlenül ételt, ételmaradékot és ételhulladékot (helyezzük el ezeket "róka-biztos" helyen, a szagokat jól záró tároló dobozban).

2.4.1 Tűzrakás:

- Tűzet rakni csak az arra kijelölt, épített tűzrakóhelyeken lehet.
- Tartsuk be a helyi és az országos, tűzgyújtási tilalmakat.
- Erős szélben ne rakjunk tüzet.
- A tüzifa gyújtásával ne károsítsuk az élő növényzetet (kéreghántás, ágak letörése).
- Csak a földön lévő, vékonyabb ágakat szabad tűzifaként összegyűjteni, amelyek kézzel eltörhetőek.
- Tilos a hulladék égetése.
- Az érzékeny területeken tilos a tűzrakás (a geopark megadja ezeket), ill. tilos a folyópartokon, tópartokon.
- Ne rakjunk feleslegesen nagy tüzet és a fát teljesen égessük el. Mielőtt távoznunk, öntsük le a hamut vízzel és oszlassuk el a tűzrakóhelyen.
- Ha nem szükséges, ne rakjunk tüzet, használjunk más alternatívát (lámpák, főzőszettek, stb.)

2.4.2 Hulladék és szennyvíz:

- Minden keletkező szemetet vigyünk magunkkal, ne égessük el.
- Használjuk a nyilvános WC-eket (a geopark megadja ezeket térképen). Terepen ássunk egy félarasnyi mélyedést, és ebbe végezzük el a dolgunkat, utána temessük be.
- A szennyvízből minden ételmaradékot szűrjük ki, és ezt külön csomagoljuk el a többi szeméttel.
- A szűrt szennyvizet („szürke víz”) elegendően nagy területen locsoljuk ki, távol a sátrazóhelytől és minimum 60 méterre a forrásoktól.

2.5 Vadgyümölcs, gyógynövény és gomba gyűjtése

- Gyógynövény, vadgyümölcs és gomba (ide értve a föld alatti gombákat is) kereskedelmi céllal történő gyűjtése (2 kg/fő/nap felett) csak az illetékes hatóság(ok) engedélyének birtokában és a terület tulajdonosának hozzájárulásával lehetséges a geopark területén (a projekt partnerek megadják az illetékes hatóságok listáját).
- Gyógynövény, vadgyümölcs és gomba (ide értve a föld alatti gombákat is) saját célú gyűjtése magántulajdonban lévő erdő esetében csak a tulajdonos hozzájárulásával lehetséges (a projekt partnerek tájékoztatást adnak efelől). Állami tulajdonú erdőkben az egyéni szükséglet erejéig (max. 2 kg/fő/nap) erdőgazdálkodói hozzájárulás nélkül lehet gyűjteni.
- A geopark védett természeti területein engedélyköteles a gyűjtés (a projekt partnerek térképen ábrázolják ezt).
- Gyűjtés közben tilos a fajok és élőhelyek, ill. általában a természeti környezet károsítása.
- Tilos a védett fajok gyűjtése.

2.6 Vizi tevékenységek

- Tilos a vizek bármilyen szennyezése vagy a vizek, mint élőhely károsítása, megváltoztatása
- Kerüljük azokat a tevékenységeket, melyek zavarják az élővilágot vagy más látogatókat
- Tartsuk be a megközelíthetőségi/területi/időbeni korlátozásokat (a geopark megadja a vonatkozó adatokat: térkép, tulajdonviszonyok, értékes természeti környezet, védett területek)
- Vegyük figyelembe a kikötők és a vízi járművek vízreszálló helyeinek védőzónáját, valamint a napi maximálisan engedélyezett csónakok számát (geopark megadja)
- Maradjunk végig a csónakban, és csak a kijelölt helyen kössünk ki.



Danube GeoTour

- Kikötéskor, a csónak partra húzásakor ne károsítsuk a partot és a parti növényzetet.
- Szennyvizet (ide értve a szűrt szennyvizet, ún. "grey water") tilos élővízbe engedni.
- A csónak más víztestben való használata előtt mossuk le az előző használat során keletkezett szennyeződések (sarat) és a rákerült növényi maradványokat a vízreszállás előtt.

2.6.1 Motorcsónakok:

- Csak az adott víztestre engedélyezett motorcsónakok használhatók, betartva a vízi közlekedés szabályait (pl. éjszakai közlekedés, rossz látási viszonyok, kikötés, jogosítványok vagy vizsgák megléte, stb.)
- Tilos a jet ski használata

2.6.2 Horgászat:

- Horgászni csak az arra kijelölt vizeken, érvényes horgászjegy birtokában, a vonatkozó összes szabály betartása mellett lehetséges (horgászati módok, csalik, fogható fajok, stb.).
- A halőrök és a természetvédelmi őrszolgálat utasításait be kell tartani.
- Halat vagy annak részét csak abba a vízben szabad visszabocsátani, amelyben fogva let.
- A horgászterületet tisztán hagyjuk hátra, a halak maradványait megfelelően kezeljük.

2.7 Járművel történő közlekedés

2.7.1 Gépjárművek:

- Védett természeti területen, ill. erdőterületen a közforgalom számára fenntartott utak kivételével csak az illetékes hatóság engedélyével lehet gépjárművel közlekedni.
- A helyi utakon érvényes közlekedési szabályokat be kell tartani
- Off-road csak a terület tulajdonosának engedélyével történhet.
- Gépjárművel közlekedni csak az arra kijelölt és kiépített utakon lehet.
- Szervezett esemény idején a szervező utasításait be kell tartani

2.7.2 Hegyikerékpározás, downhill:

- Kerékpározni csak az arra kijelölt úton lehet, downhillezni pedig csak az erre kijelölt pályán.
- Az érzékeny természeti területeken tartsuk be az esetleges korlátozásokat (időbeli és térbeli, geopark megadja).
- Ne keresszünk élővizet kerékpárral, szálljunk le.
- Tervezzük meg útvonalunkat indulás előtt, figyelembe véve a kijelölt utakat, korlátozásokat.
- Szervezett kerékpáros rendezvényen tartsuk be a szervezők utasításait.
- Tilos új nyomvonalak kialakítása, a természetes akadályok (pl. sziklák, tuskók) mozgatása, ne térjünk le a kijelölt útról.
- Kerüljük a farolást.
- Ésszel kerékpározunk, felmérve a szükséges fékerőt és sebességet, így elkerülhetők a felesleges károkozások.
- A legkisebb károkozást szem előtt tartva, az úton közepén haladjunk, ne kerüljük ki a saras részeket "szűz" terepen, hajtsunk át a sáron lassan. Csökkentsük az eróziót, a károkozást!
- Óvatosan és megfelelő sebességgel haladjunk, főként lefelé.
- Kerékpározás után tisztítsuk le a kerékpárt és a ruházatunkat, hogy ne váljunk idegen fajok terjesztőjévé.
- Ha a kijelölt út több funkciós (pl. gyalogosok, lovasok, kerékpárosok egyidejű jelenléte előfordul), lassítsunk, adjuk tudtára a másoknak, hogy közeledünk, óvatosan kerüljük ki, akár szálljunk is le.
- Szándékosan ne zavarjuk a természeti környezetet.



- Magánterületen csak engedéllyel közlekedjünk.
- Törekedjünk a “Ne hagyjunk nyomot” filozófiára (ne okozunk szennyezést, hagyjuk ott, amit találunk, ne hurcoljunk be idegen fajokat, tartsuk tiszteletben a természetet).
- Kis csoportban közlekedjünk (max. 5 fő) a kisebb zavarás miatt.

2.8 Téli sportok

- Sielni és sífutni csak az arra kijelölt helyken és útvonalakon szabad (geopark megadja)
- A síterek és sífutó utak kijelölésénél figyelembe kell venni a természetvédelmi érdekeket (rezervátumok, védett területek, kíméleti területek).

3 Beruházók

3.1 Általános

- Alkalmazkodjunk a geoparkokban meglévő védelmi szintekhez, tartsuk be az ott érvényes szabályokat (TT, TK, NP, TE, ill. nemzetközi egyezmények területe, közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek).
- A geopark területén a vadászat, a horgászat és a különböző állatok begyűjtése csak a vonatkozó ágazati jogszabályok szerint történhet.
- Tilos a talajok, az élővizek és a levegő közvetlen szennyezése, valamint tilos a szemét és egyéb hulladék (ide értve: zöldhulladék) hátrahagyása, ellenőrizetlen kihelyezése, ill. a környezetben bármilyen maradandó változását okozása.
- Ahol konfliktushelyzet adódhat, lehetőleg különítsük el a látogatói csoportokat (pl. fürdőzők és horgászok, kempingezők és egynapos látogatók, gyalogosok és kerékpárosok)
- Tervezéskor vegyük figyelembe, hogy a beruházások kötelező eleme a természeti környezet jogszabályok szerinti vizsgálata, a természetvédelmi érdekek érvényesítése előzetes vizsgálati, építési engedélyezési, stb. eljárás során szakhatósági állásfoglalás, hatásvizsgálat, egyéb dokumentumok révén.
- Az infrastruktúrát úgy tervezzük meg, hogy legyen lehetőség alternatív közlekedési eszközök igénybevételére (tömegközlekedés, kerékpár, stb., ezekről nyújtunk bőszeges információt) és ez által igyekezzünk csökkenteni az autós közlekedés további növekedését a felkapott helyszíneken.
- A védett természeti területek jellegének megváltoztatásához az illetékes hatóságok engedélye/szakhatósági hozzájárulása szükséges (a geopark tájékoztat az illetékes hatóságról)
- A meglévő túraútvonalakon és kempingező helyeken kívül újakat lehetőleg ne hozunk létre, a meglévőket lehetőleg ne bővítsük.
- A geopark berendezéseit amennyire csak lehetséges, egyszerű és tájbailló módon, és lehetőleg vandálbiztos módon kell megtervezni (természetes színek, anyagok, dizájn, egyszerű és strababíró anyagok, stb., a geopark e téren tájékoztatást ad).
- Új berendezéseket lehetőleg ne a sérülékeny és potenciálisan veszélyeztetett élőhelyeken hozunk létre (PP erről tájékoztatást ad).
- A geopark személyzetének, valamint a természetvédelmi őrszolgálat utasításait be kell tartani.
- Kerüljük az éjszakai kivilágítást.
- Nem őshonos állat és növényfajok betelepítése a geopark területére csak a vonatkozó ágazati jogszabályok szerint történhet. Nem ajánlott a létesítmények parkosítása során nem őshonos fajok alkalmazása, invazív növényfajok alkalmazása pedig tilos.
- Törekedni kell a már megtelepedett invazív fajok ellenőrzésére/irtására.



3.2 Barlangok, ásványok és ősmaradványok

3.2.1 Barlangok:

- A barlangok az állam tulajdonát képezik, forgalomképtelenek.
- A barlangokban és azok környezetében lévő infrastruktúrát megfelelően meg kell tervezni a káros hatások csökkentése érdekében.
- Bármilyen, a barlangra, vagy annak élővilágára hatással lévő beruházáshoz a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges (infrastruktúra építése/felújítása).
- Tilos a barlangi képződmények, barlangi állatok, ősmaradványok, stb. károsítása, elpusztítása, gyűjtése*, kereskedelmi forgalomba bocsátása. (*kivéve a természetvédelmi engedély alapján végzett kutatást).
- Nyílt láng használata tilos a barlangokban (kivéve a karbid lámpákat, de egyes barlangokban vagy barlangszakaszokban ez is tiltott).
- Tilos a dohányzás, a tűzrakás.
- Tilos a barlangok szennyezése (szemét, emberi ürülék, stb.)
- A barlang és a barlang bejáratának szennyezése tilos.
- Tilos a barlangokba elszivárgó/befolyó víz szennyezése
- A barlangokban végzett tevékenységek külön engedélyhez kötöttek (ide értve a filmezést, stb.)
- A barlangok a denevérek élőhelyei, ennél fogva bizonyos időszakokban a barlangok látogatása tilos (a geopark megadja ezeket)
- A természetvédelmi őrszolgálat tagjainak utasításait be kell tartani.

3.2.2 Ásványok és ősmaradványok-fossziliák (ÁF):

- A geosite-on és közvetlen környezetében a károsítás veszélye miatt az infrastruktúra fejlesztéseket különös körültekintéssel kell megtervezni.
- Az országos és a helyi szabályozást tartsuk be a geo-örökséggel kapcsolatban (a geoparkok megadják a hatályos jogszabályokat)
- Tartsuk tiszteletben a geoparkokban meglévő védettségi szinteket és a hozzájuk kapcsolódó szabályokat (TT, TK, NP, TE, nemzetközi egyezmények, közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek) (geopark erről tájékoztatást ad)
- Tilos az ÁF-ek elpusztítása a geoparkban
- A geoparkban nem támogatott az ősmaradványok, ásványok, kőzetek gyűjtése.
- Ásványbányákból és kőbányákból történő kereskedelmi értékesítés csak külön engedéllyel lehetséges, a hazai jogszabályok szerint.
- Tiszteletben kell tartani a védett ÁF-eket (ha van ilyen lista, elérhetővé kell tennie a PP-nek)
- Tartsuk be a geopark alkalmazottainak és a természetvédelmi őrszolgálat utasításait.
- A ritka, kivételes vagy tudományos szempontból értékes ÁF-ek megtalálásáról értesíteni kell az illetékes hatóságot (geopark megadja az ilyen ÁF-ek listáját).
- Működjünk együtt a geoparkkal minden tekintetben (védelem, geosite-ok és ÁF-ek bemutatása, geo-örökség fontosságának oktatása)

3.3 Túrázás, sziklamászás

- Új (túra)útvonalak csak a természetvédelmi hatóság engedélyével létesíthetők védett természeti területen (a geopark magadja az illetékes hatóságot), erdőterületen pedig az erdészeti hatóság engedélye szükséges. Minden esetben be kell szerezni a terület tulajdonosának hozzájárulását.



- A túraútvonalakat lehetőleg oldallejtőkön hozzuk létre, mert így kevésbé lép fel a nyomvonal későbbi bővülése és az ösvény melletti taposás.
- Fenntartható (12% alatti) esésű ösvényt tervezünk és kerüljük a szintvonalakra merőleges vonalvezetést.
- Amennyire lehetséges, az ösvényeket száraz, köves talajon vezessük, és kerüljük az iszap és agyag frakciójú talajokat.
- Ahol lehet, a lépcsők helyett a cikkcakkos vonalvezetésű ösvényeket tervezünk be.
- Ugyanakkor kerüljük a túl gyakori hajtókanyarokat, mert a türelmetlen túrázók levágják azokat, és új nyomvonalak alakulnak ki.
- Az ösvények kialakításánál a kézi munka ajánlott.
- Az útvonalak kerüljék a víztestek közvetlen környezetét.
- A patakátkelések számát feleslegesen ne növeljük; az átkeléshez a leginkább ellenálló helyszínt válasszuk (pl. köves, nem iszapos).
- Lehetőleg körtúra útvonalakat hozunk létre, ill. legyen elég sűrű az útvonalhálózat ahhoz, hogy ne kelljen visszafelé is ugyanazon az ösvényen menni.
- Legyen elegendő túraútvonal, fotópont, megfigyelési hely.
- A több járműben használt utakat különös körültekintéssel kell megtervezni (gyalogosok, lovasok, biciklisek, stb.)
- Új sziklamászó útvonalak kialakításához és a meglévők módosításához az illetékes természetvédelmi hatóság és a geopark egyetértése szükséges, különösen a védett természeti területeken.
- Az érzékeny és zsúfolt sziklamászó utakon vezessünk be napi mászó szám limitet (a limit tekintetében a geopark ad információt)
- Támogatandók a vezetett túrákat a geoparkban (a túrákról a geopark információt ad).

3.4 Piknikezés és kempingezés

- A kempingező helyek és piknikező helyek kialakításakor a vonatkozó jogszabályok szerint kell eljárni, és figyelembe kell venni már a tervezés során a különböző hatóságok (erdészeti, természetvédelmi, stb.) előírásait, valamint be kell szerezni a terület tulajdonosának hozzájárulását.
- A természeti környezetre nézve a negatív hatások minimalizálására kell törekedni (a geopark javaslatokat fogalmaz meg)
- A berendezéseket lehetőleg minél egyszerűbben és tájba illő módon alakítsuk ki (természetes színek, anyagok, dizájn, stb., a geopark megadja)
- Minimális földmunkával alakítsuk ki a piknikező és sátrazóhelyeket.
- A lombkorona megtartandó, így elkerülhető számos negatív hatás (gyomosodás, szélhatás, erózió, stb.)
- A kempingezőhelyet a folyó- vagy tóparttól minimum 60m-re kell tervezni
- A meglévő kempingező helyeket jó karban kell tartani, a kijelölt helyek bővítését spontán, ellenőrizetlen bővülését meg kell akadályozni

3.4.1 Tűzgyújtás:

- Lehetőleg ne növeljük a piknikező helyek számát a geoparkban, és koncentráljunk a meglévőkhöz megfelelő fenntartására.



3.5 Vadgyümölcs, gyógynövény és gomba gyűjtése

- Gombát, növényeket kereskedelmi céllal (napi 2 kg/fő/nap felett), csak a tulajdonos hozzájárulásával lehet gyűjteni, továbbá védett területen a természetvédelmi hatósági engedélyének birtokában lehetséges. Az engedély kiter a kíméleti területekre, és figyelembe veszi, mely területre hány engedély lett kiadva. (a geopark megadja a hatóságokat és tulajdonosokat)

3.6 Kutatás és oktatás, rendezvények

- Védett fajok és élőhelyek kutatásához természetvédelmi engedély szükséges (geopark megadja az illetékes hatóságot és a fajok listáját).
- Védett természeti területen megvalósuló szervezett eseményekhez, tevékenységekhez a természetvédelmi hatóság engedélye szükséges. A rendezvényeknek tervezés során előre gondoskodni kell a talaj és az élővilág háborítatlanságának megőrzéséről.
- A geopark területén tervezett tevékenységeknél lehetőleg kerüljük azokat az időszakokat és útvonalakat, amelyek különösen kritikusak egyes veszélyeztetett fajok túlélése szempontjából (a geopark információval szolgál ezt illetően).
- A szervezés során a (természeti) környezetben bármilyen károkozás tilos, és a tulajdonost illető jogok nem sérülhetnek.
- Nagyszámú résztvevővel, érzékeny időszakokban, gépjárműhasználat mellett megvalósuló eseményeket különös körültekintéssel kell szervezni.

3.7 Vizi tevékenységek

- Legyünk tisztában és tartsuk be, hogy az adott víztesten milyen vizi tevékenység üzhető, és hol (fürdőzés, csonakázás, horgászat, stb.) Az ettől eltérő tevékenység bírsággal súlytható.
- Horgásztavakban és bányatavakban tilos fürödni.
- Védett természeti területek esetében tartsuk be a területi és időbeni korlátozásokat (geopark megadja)
- Legyen elegendő illemhely.
- Tilos a víztestek bármilyen szennyezése vagy a víztestek károsítása, jellegének megváltoztatása
- Vegyük figyelembe a kikötők és a vizi járművek vízreszálló helyeinek védőzónáját, valamint a napi maximálisan engedélyezett csónakok számát (geopark megadja)
- Csak ott lehet csónakot használni, ahol nem okoz negatív hatást a veszélyeztetett fajokra nézve (geopark megadja ezeket a területeket).
- Kikötéskor, a csónak partra húzásakor ne károsítsuk a partot és a parti növényzetet.
- Szennyvizet (ide értve a szűrt szennyvizet, ún. "grey water") tilos élővízbe engedni.
- A csónak más víztestben való használata előtt mossuk le az előző használat során keletkezett szennyeződések (sarat) és a rákerült növényi maradványokat a vízreszállás előtt.

3.7.1 Motorcsónakok:

- Csak az adott víztestre engedélyezett motorcsónakok használhatók, betartva a vizi közlekedés szabályait (pl. éjszakai közlekedés, rossz látási viszonyok, kikötés, jogosítványok vagy vizsgák megléte, stb.)
- Tilos a jet ski használata



3.7.2 Horgászat:

- Horgászni csak az arra kijelölt viszeken, érvényes horgászjegy birtokában, a vonatkozó összes szabály betartása mellett lehetséges (engedélyezett területek, fogható fajok, engedélyezett csalik, stb.).
- Halat vagy annak részét csak abba a vízben szabad visszabocsátani, amelyben fogva let.
- A horgászterületet tisztán hagyjuk hátra, a halak maradványait megfelelően kezeljük.

3.8 Jáművek és lovak

3.8.1 Gépjárművek:

- Védett természeti területen, ill. erdőterületen a közforgalom számára fenntartott utak kivételével csak az illetékes hatóság engedélyével lehet gépjárművel közlekedni.
- Off-road csak a terület tulajdonosának engedélyével történhet
- A helyi utakon érvényes közlekedési szabályokat be kell tartani.
- Az engedélyköteles szervezett rendezvények során a gépjárműhasználatot az engedélykérelemben meg kell jelölni.
- Az új útvonalak kijelölése vagy a meglévők változtatása csak a terültrendezési tervek alapján történhet (TRT-ket a geopark szolgáltatja)
- Parkoni csak a kresz szabályai szerint lehet.

3.8.2 Lovaglás:

- Lovagolni csak az arra kijelölt utakon lehet.
- Meg kell határozni egy-egy terület maximális lovas létszámát.
- Javasolt a lovaglót hálózatot minden érintettel előre egyeztetett módon, jól kijelölve és a későbbi fenntartásról gondoskova kialakítani.

3.8.3 Hegyikerékpározás, downhillezés:

- Készüljön egy jegyzék a kerékpárutakról (PP megadja a kijelölt utakat és azok nehézségét).
- Kerékpározni csak az arra kijelölt úton lehet, downhillezni pedig csak az arra kijelölt pályán.
- Kerékpáros rendezvényt csak az illetékes természetvédelmi hatóság engedélyével lehet szervezni védett területen, erdőterületen pedig az erdészeti hatóság engedélye szükséges. (geopark megadja az illetékes hatóságot).
- A hegyikerékpárosok számára fenti témákban érdemes oktatásokat szervezni.

3.9 Téli sportok

- Síelni és sífutni csak az arra kijelölt útvonalakon/síterepeken lehet. A síterepek és sífutó utak kijelölésénél figyelembe kell venni a természetvédelmi érdekeket (rezervátumok, védett területek, kíméleti területek).

